

Posjeti ponekad / Bullseye / Svirači

Spiegl, Mihaela

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:526316>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

ZAVRŠNI RAD

PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Mihaela Spiegl

Zagreb 2023. / 2024.

KIPARSTVO

prof. art. Vlasta Žanić
izv. prof. art. Vojin Hraste

SLIKARSTVO

izv. prof. dr. art. Snježana Ban

GRAFIKA

izv. prof. dr. art. Igor Čabraja
as. Vida Meić

Posjeti ponekad

(Visit sometimes)

Bullseye

(Centralni krug mete)

Svirači

(Musicians)

Sve se teme i interesi isprepliću u ljudima te se manifestiraju kroz njihovo bivanje ili kreaciju. U mom slučaju to se očituje kao poveznica svih nadolazećih radova. Egzistencijalne teme ljudskog postojanja, naše međusobne koristi i biti, glazbe kao neophodnog sredstva za izražavanje istine našeg bića, psihologije kao shvaćanja mentalnih razvoja te filozofije kao vječnih pitanja, kao odskočne daske za napredak znanosti. Od utjecaja za sve prikazane radove bili su knjige, eseji i razni umjetnici.

„Concerning the spiritual in art“ Wassily Kandinsky, „Paragraphs on conceptual art“ Sol LeWitt, „The creative act“ Marcel Duchamp, „The present age“ Søren Kierkegaard, umjetnik Olafur Eliasson, Louise Bourgeois, Marina Abramović...

U sve radove također upletena je i glazba, kojoj sam izložena od malena. Od klasične glazbe uz koju bih zaspala svako večer kao dijete sve do okruženja različitim glazbenim utjecajima unutar obitelji, sviranjem instrumenata i zajedničkog uživanja u glazbi. Za neke radove veća je i direktnija poveznica za druge manja no u suštini je u sve upletena.

John Coltrane, Franz Schubert, Frederic Chopin, Francisco Tárrega...

„A painter, who finds no satisfaction in mere representation, however artistic, in his longing to express his inner life, cannot but envy the ease with which music, the most non material arts today, achieves this end.“ – Wassily Kandinsky – „Concerning the spiritual in art“¹

Ključne riječi:

SVIJEŠT – SVJETLOŠT – ZVUK – MATERIJ – UZORAK

FORMA – SILA – SNAGA – SRŽ – OD KONKRETNOG KA APSTRAKCIJI

GLAZBA – METAL – LINIJA – POKRET

¹ Wassily Kandinsky, „Concerning the spiritual in art“, (New York: Dover Publications, inc., 1977.) str. 19. („Slikar, koji ne pronalazi zadovoljstvo u pukoj reprezentaciji, ma koliko umjetnička bila, u svojoj čežnji da izrazi svoj unutarnji život, ne može ne zavidjeti lakoći s kojom glazba, najnematerijalnija umjetnost danas, postiže taj cilj.“)

Posjeti ponekad / Visit sometimes

Rad "Posjeti ponekad" je prostorna video instalacija koja se sastoji od raznih materijala i video projekcije sa zvukom. Forme od kojih je instalacija napravljena su apstraktne, kao i većina video sadržaja na projekciji. Nisu one iz svakodnevnog života, barem ne u tom obliku u kakvom bi ih prepoznali.

Pliš, folija, prozirna i metalna, žutica i tkanine, ogledalo...Svjetlost kao subjekt odnosi se prema prostoru kao objektu. Videozapis se sastoji od različitih snimaka svjetlosti i sličnih vizualnih pojava koje ostavljaju projekciju bez ruba te projekcija djeluje kao sama pojava svjetlosti. Kada svjetlost sa projekcije dođe u kontakt s navedenim materijalima događaju se različite vizualne senzacije, od nekih se odbija a neki ju gotovo progutaju. Ta dinamika i ples uzoraka svijetla po raznim materijalima čini novu zasebnu atmosferu.

Konstruirani prostor nastavlja postojati i bez projekcije, a video je rađen zasebno, bez prostora. Poput onog unutarnjeg u svijesti i onog materijalnog u svijetu. Je li to svjetlo odvojeno od materijalnog, je li naša svijest samo unutar bića? Ili je pak neodvojivo jedno od drugog? Je li naš unutarnji prostor stvarno negdje unutra odvojen od vanjskog svijeta? Može li on izaći van a što ako je već vani? U pitanje dolazi i što su to granice prostora kakvog ga mi shvaćamo, često zaboravljanje neispunjenog prostora kao dijela materije. Doživljavanje prostora kao granica a između njih praznine. Svjetlost dakle postoji i na granicama kao i u toj praznini među njima. Ometanjem kretnje svjetlosnih zraka nastaje i sjena. Granice svijesti? Volimo misliti da smo um, zaštićen od vanjskoga, na sigurnom. No što ako smo svojom percepcijom konstantno jednako vani kao i unutra? Što ako naša percepcija mijenja vanjski svijet svakim pogledom?

Video projekcija predstavlja unutarnje, ponavljajuće stanje bića, uma, duše, potrage. Svjetlost se mijenja iz jedne forme u drugu ali nakon nekog vremena primjećuje se repeticijski i uzorak ponašanja, gotovo kao i kod ljudi. Ponovno učenje već naučenih lekcija kroz drugi oblik, zaboravljanje i ponovno ponavljanje.

Instalacija predstavlja vanjski svijet, posljedice, okruženje, materijalno – u doslovnom smislu materijalno, a video, svjetlosno tj. nematerijalno. Instalacija je metafora našeg okruženja, načinjenog na apstraktan način jer bez naše definicije bilo kojeg prostora on je ništa više nego apstrakcija. Videozapis ima uzorke, zvukove i slike koji se ponavljaju, varirajući u brzini i duljini, baš kao i obrasci našeg uma i tijela. U jednom trenutku je nešto jasno, razumijemo, u drugom smo zaboravili i moramo to iznova otkrivati. Naša percepcija je svjetlost koju projektor baca kroz te obrasce uma na materiju vanjskog svijeta koja služi kao odraz nas samih, ponekad iskrivljen. Naš um oblikuje svijet, a svijet uzvraća reflektirajući i oblikujući našu percepciju. U pozadini je suptilan, gotovo konstantan, repetitivan i jedva promjenjiv zvuk, koji predstavlja snagu postojanja, tišinu života, jedino sigurno, sadašnje postojanje, ponekad neprimjetno prikriven kaosom uma i svijeta, ali uvijek prisutan i utješan kada biramo to čuti. Suptilni pozivi na sadašnjost. Zvuk glazbe koja se

ponavlja odaje osjećaj poznatog, jednostavnosti, sigurnosti. Pa tako imamo instalaciju kao materijalno, videoprojekciju kao nematerijalno i zvuk kao ono nepromjenjivo, vječno, tiho i suptilno.

Naziv rada „Posjeti ponekad“ je gotovo melankoličan poziv svijesti da se ponovno nađe na mjestu gdje se usudi uvidjeti dubinu bivanja i njenu srž. Znajući da nije vječno stanje bivanja svaki put kada nam se ta svijest i razumijevanje propusti kroz ruke. „Posjeti ponekad“ služi kao podsjetnik da je naša suština uvijek tu kada budemo spremni vidjeti ju za ono što je.

„Posjeti ponekad“, fotografije 2024.

Bullseye / Centralni krug mete

Ciklus radova „Bullseye“ sadrži uvijek isti motiv i srž njegove svrhe, osim toga većina drugih parametara u radu je varirala, bila to dimenzija, materijal ili način prikazivanja.

Zadržavanje forme i čvrstoće motiva kroz fluidne i neprestane promjene.

Posvećena viziji, ali otvorena za vječno evoluiranje, uništavanje, napuštanje, prilagodbu, stvaranje iznova.

Naziv "Bullseye", osim što je zabavna igra riječi na motiv bikova, ima svrhu ukazati na centar i srž stvaranja, postojanja, istraživanja, povezanosti cjelokupnog ljudskog postojanja i svijeta oko nas. Čvrsto vjerujem da se svi interesi nadograđuju jedni na druge, da se sva ljudska istraživanja mogu povezati na smislen način.

Ovaj ciklus istovremeno je istraživanje unutarnje borbe i potrage za plemenitijom svrhom, nagona da se služi ljudima i svijetu kroz umjetnost. Nesposobnost, zarobljenost. Potencijal nas gleda ravno u oči, a mi pronalazimo načine da ga izbjegnemo, borimo se protiv njega, poričemo ga, pronalazimo načine da ga zaobiđemo.

Bik, životinja koja je ogromna, zaštitnička, moćna čak i kada je nepokretna. Sposobna za uništenje, za veliku silu. Motiv je simboličan. Simbolika neiskorištene snage da se stvori trajna promjena i probije ono što je ograničavajuće i zatvoreno.

Stoga koristim motive bikova koji se bore jedan protiv drugog, motiv ograde kao granice, bikovi protiv nedefiniranih figura, ranjeni. Gotovo utišani, ali snaga je nepromjenjiva bez obzira na štetu nanесenu stvorenju, snaga prelazi preko rubova, snaga ostaje ili izbija iz stvorenja u prostor. Neuništiva, transformabilna, duh života.

Neumorna vjera u ljudsku prirodu i snagu.

Motiv je u početku imao realističniji, prepoznatljiviji oblik, oblike koji bi se lakše prepoznali kao bik. Ekspresivni potezi kistom, miješanje medija.

Zemljani tonovi boja koji podsjećaju na pećinske slike. Njihova sirovost i snaga nikada se nisu promijenile, tako da čak i kada se koriste u današnjem stvaranju emitiraju određenu energiju. Neki od ranijih radova i sami čak podsjećaju na špiljske oslike, ono prvo poznato od umjetničkog stvaranja čovjeka. Korelacija je sa snagom čovjeka koja je prisutna od početka našeg postojanja, koja se nije promijenila od tada, naša čežnja za životom, izdržljivost. Špiljski crteži zadržavaju tu sirovost u kreaciji. Ono što je slično mojoj slici i špiljskom crtežu je isto što je slično tadašnjem i današnjem čovjeku.

Kroz vrijeme motiv je počeo ići prema apstrakciji, čak i minimalizmu. Od konkretnog ka apstraktnom. Cilj je bio doći do srži te energije koju sam željela manifestirati u svom radu. Željela sam da bude očišćen od sve konfuzije i da dođe do krajnje točke.

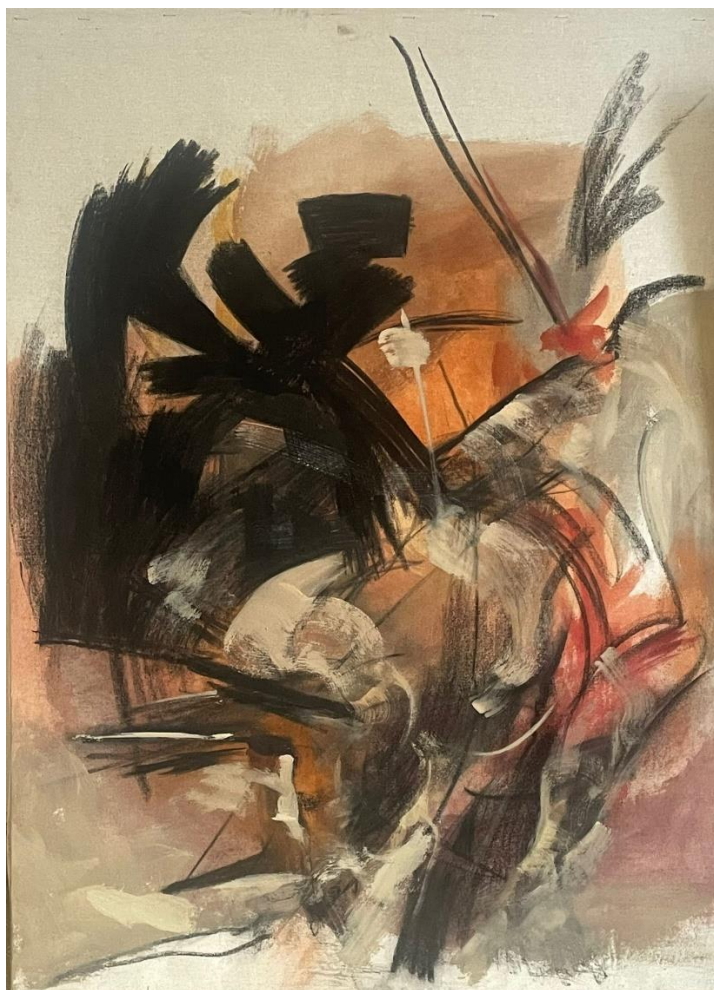
Mogu li uhvatiti tu snagu i silu u jednostavan oblik jednostavnog materijala? Korištenjem materijala na nekonvencionalan način željela sam doprinijeti toj manifestaciji snage. Na primjer uzimanjem komada platna i stavljanjem grubog izrezanog papira na vrh. Platno koje je labavo, nesigurno s titravim, raščupanim rubovima, a papir čvrsto, oštro izrezan postavljen na vrh kako bi kontrastirao mekoći i nedostatku definicije platna.

Pristupajući tome gotovo na dizajnerski način, cilj mi je bio da ideja preuzme moje osobne emocije o tome. Ideja da se motiv reducira kroz istraživanje njegovih osnovnih svojstava. Srž neuništive snage. Može li se manifestirati u umjetnosti toliko snažno da je jasno bez puno objašnjenja? Kako je motiv postajao sve neprepoznatljiviji, uvela sam igru riječi, kao provokaciju, podsjetnik, gotovo kao tekst u filmu preveden na nama razumljiv jezik. Kao podjela između izvora svijesti i svakodnevnog života. Riječi tu služe kao vrata da možda uspiju približiti djelić onoga što je unutra.

Svijet kao faktor koji se neprestano mijenja, oblikuje nas i plaši, ne mijenja činjenicu da unutar nas postoji snaga da sve to podnesemo, da se nosimo s tim, da izdržimo, da nas preplavi te da upijemo, da nastavimo čak i kada je konačno odredište prestati postojati.

Glavni cilj ovih umjetničkih djela bio je uhvatiti tu energiju kao izvor ohrabrenja, nade, kao podsjetnik, bilo za mene ili bilo koga drugog, pošto je ta sila života podjednako postojana u svakom čovjeku.

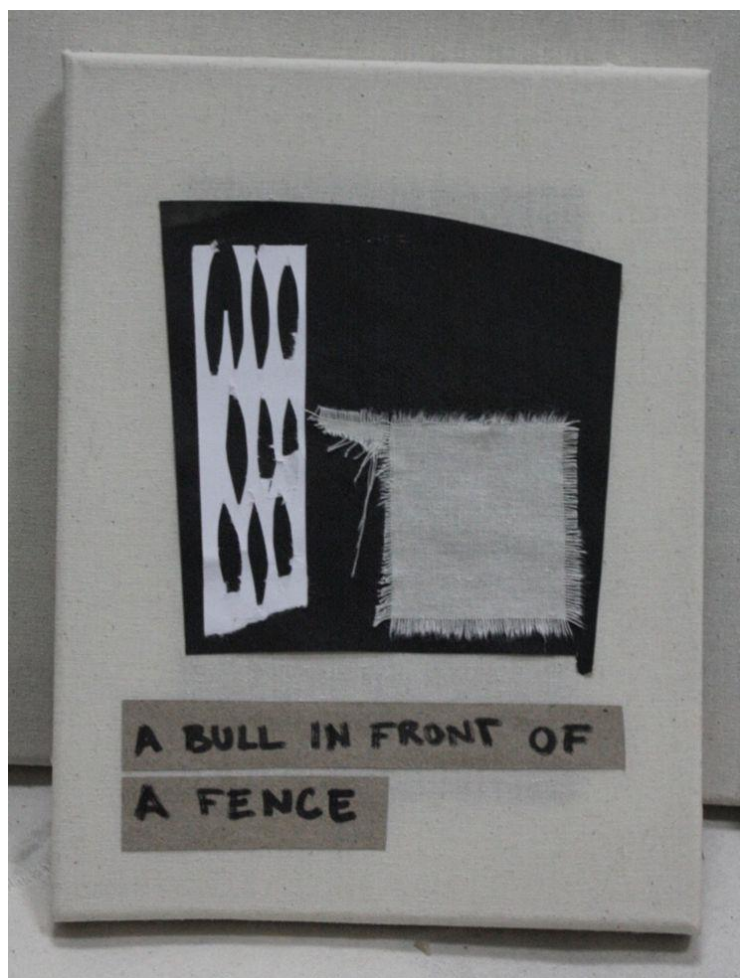
Bez obzira na fizički oblik, srž je bila jednaka u svima, iako se neprestano mijenjao oblik motiva, on je i dalje uvijek bio Bik.

„Crna figura i bik“ 2023., akril, kreda i ugljen na žutici

„Odabranik“ 2024., akril i ugljen na žutici

„Bik ispred ograde“ 2024., kolaž na platnu (papir i žutica)

„Yin bik“ 2024., kolaž na platnu (papir i žutica)

Svirači / Musicians

Od malena sam bila izložena kompleksnoj klasičnoj glazbi na dnevnoj bazi, te sam rano naučila doživljavati svijet kroz zvuk, ispreplićući vizuale i zvukove u mašti.

Takav pristup koristim i u ovim radovima. Prikazane su figure u trenutku sviranja instrumenata koje drže. Rađene su iz imaginacije, bez korištenja vizualnih referenci, no uzorci koji ih ispunjavaju u direktnoj su korelaciji s glazbom koju sam slušala u trenutku stvaranja, najviše jazz, klasična glazba i flamenco.

Ciklus ovih triju grafika nastao je kao inspiracija utjecajem glazbe na um i percepciju. Proces je izgledao tako da bih slušala glazbu i stvarala vizual direktno na matrici, bez skice ili predloška. Kombinirala sam tehniku suhe igle i bakropisa kako bih dodatno naglasila dinamiku prikaza. Osim miješanja tehnika, koristila sam i mnoštvo različitih uzoraka, formi, linija i načina oblikovanja volumena.

Svaka figura ima različiti instrument (gitara, kontrabas, violina), no sva tri su žičana. Za vrijeme njihova nastanka slušala sam uglavnom glazbu koja je sadržavala žičane instrumente, budući da su mi bakropis i suha igla kao medij djelovali najskladnije uz te instrumente zbog svoje linearne prirode i vibracije linije. Nastali su prikazi koji kao da vibriraju poput žica tijekom sviranja. Osim toga, žice na spomenutim instrumentima obavijene su metalom, što dodatno doprinosi osjećaju sličnosti s materijalima.

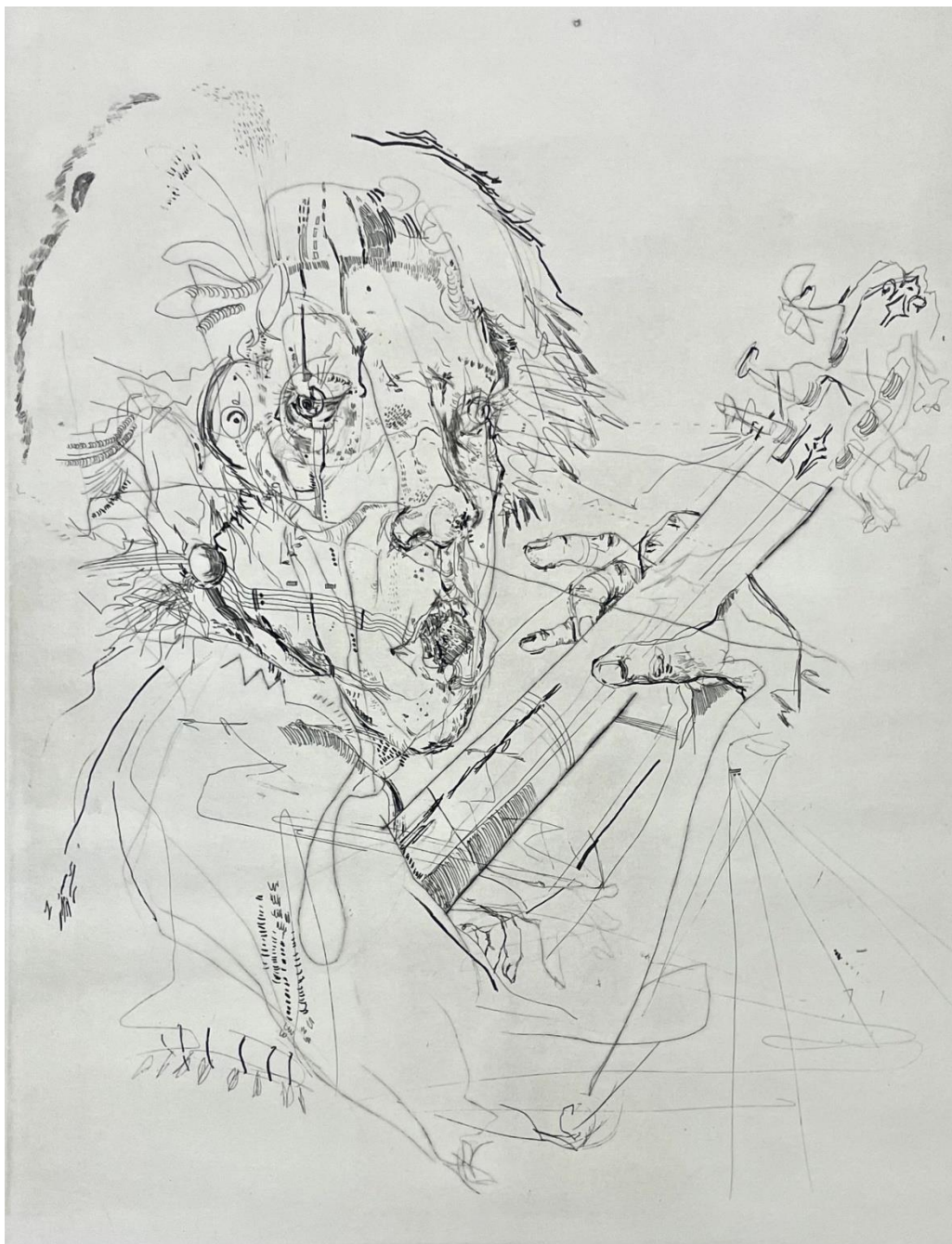
Zamišljala sam kako bi glazba i tonovi oblikovali prostor po kojem se odbijaju. Gdje bi naglasili formu i njezinu čvrstoću, a gdje bi je raspršili u neprepoznatljive, kaotične linije; gdje bi pratili oblike figura, a gdje ih negirali.

Cilj mi je bio igrati se pokretom, linijom i reakcijom na zvuk. Tako i međusobni odnos dijelova prikaza djeluje kaotično, kao da su u pokretu ili pak u međusobnoj disonanci, nastali u različitim vremenima u odnosu jedni na druge. Neki dijelovi izgledaju izlomljeno, dok su drugi skladni; neki su tamniji i naglašeni, a drugi gotovo nevidljivi i nježni.

Forme su razvedene, nemaju ni kraj ni početak; otvorene su u prostoru. Kao i glazba, žive u njemu, zauzimaju ga i čine ga živim. Poput dobre akustike velike dvorane, papir daje prostoru linije dodatnu dimenziju, omogućujući mu da se rasprši i oživi.

Velik utjecaj i inspiraciju u ovom radu pridonio mi je glazbenik John Coltrane, koji je, slično Kandinskom, vjerovao u duhovnost glazbe. Vjerovao je da je vibracija zvuka u središtu ili srži realnosti. Kao što Kandinsky u svojoj knjizi „Concerning the spiritual in art“ navodi da je glazba pokretač svijesti i proširivanja granica umjetnosti, tako je i Coltrane vjerovao u slično, te se tim pitanjima bavio tijekom većeg dijela svoje glazbene karijere.

„Music for example, has at disposal duration of time; while painting can present to the spectator the whole content of its message at one moment.“ – Wassily Kandinsky, „Concerning the spiritual in art“

Suha igla, bakropis, 2024.

Suha igla, bakropis, 2024.

Suha igla, bakropis, 2024.